

MAGYAR KURIR.

Indult Bétsből, Kedden, Október' 2-dikán, 1832.

B é t s.

Ö Ts. K. Felsége méltóztatott Nagy Msgú Gróf Reviczky, Magyar Kir. Udvari Fő Cancellarius Úrhoz, Sept. 25-kán bocsátott Kir. levele által, Msgs Gróf Vajai Vay Ábrahám Ts. K. Kamarás Urat Ns. Beregh Vármegyének Fő Ispányi Helytartóját Ns. Marmaros Vármegyének Fő Ispányává kegyelmesen kinevezni.

Ö Ts. K. Felsége méltóztatott Sept. 20 kán költ Kir. végzése által Tek. Ns. Spécz Rudolf Orvos Doktor Urat, Egri születésű hazánkfiát, a' Theresianumi Vitézi Akadémiában Chemiát tanító Professornak kegyelmesen kinevezni.

P o r t u g a l l i a.

Egy Casaes nevű Katonatiszt, Viana Főintendenséhez következő tudósítást küldötte: Oportó Aug. 30-kán. — Bár mint óhajtanék Excellenziádnak kellemetes újságot írni dolgunk felől, még is mivel el nem jött az óra, melly bajunkat jobb állapotba helyheztetendi, nem írhatok egyebet annál, hogy a' Királyi sereg már olyan közel jött a' városhoz, a' mint csak lehet, azomban néhány lövéseken kívül, — még semmi sem történt. A'

hajó sereg Rosas Admirálisnak parancsolatja alatt ma tétetik mozgásba. Úgy látszik, hogy Dom Pedró akarja kezdeni a' megtámadást, a' ki elvégezvén a' sántzoltatást, más helyeknek erősítgetését veszi munkába. Még eddig eleség elég van, csak hogy a' kenyér drága, a' mi pedig első szükség. Dom Miguelnek nagy kárára van, hogy késik Oportó megtámadásával. Mily helyest valamelly érdeklő hírt hallott, Excellenziádnak tudtára adni kötelességemnek tartom. (Aláírás)

C a s a e s.

Sartorius Admiralis a' Morning Herald szerkeztetőjéhez ezen levelet útasította: Oportó Aug. 21-kén. — Sire! Minekutánna hallottam, hogy Angliában betsületemet sértő hírek szárnyallanak, nevezetesen pedig, hogy én azért, hogy Dom Pedró szolgálóját felvállaltam, felette nagy kárpótlást, 's Hazámban hagyott rangom és hivatalom elvesztését követhető kárvallásokért bátorságosítottam, — kötelessnek érzem magamat tulajdon védelmem tekintetéből közhírré tenni, — hogy midőn 1830-ban engemet a' Portugallus Constitutionalisták megkértek, vállalnám fel ügyöket, és Kormányoznám a' hajósereget, közöttök nem lévén, a' ki ezen terhes hivatalnak viselésére alkalmasabbnak találtatnék,

— akkor én ezen ajánlást, minden önnhaszonkeresés, nagyra vágyás, és alacsony tekintet nélkül, — egyedül a szenvedő emberiség, és egy elnyomatott Nemzetnek javáért vállaltam fel, hogy a' törvényétől megfosztatott országot jussába, és szabadságába vissza helyheztessem. Noha engem akkor hártalan hatalommal kínáltak meg, sőt kértek, hogy magam szabjak feltételeket, mellyeknél fogva ezen hivatalt viselni kívánom, magam határozom meg, mi kárpótlással szolgáljanak, rangom, 's hivatalom elvesztése miatt; — én még is, érezvén a' szerentsétlen Constitutionalistáknak finantziájokat, semmit sem fogadhattam el, a' nélkül, hogy őket ne károsítottam volna, — 'serösen feltettem magamban, hogy minden kárpótlásról, haszonvadászatról lemondok, — személyemet pedig egyedül a' sorsra bízom, meglévén akkor a' fölöl *Будево*, hogy akár nyerek, akár vesztek, betsületem a' nagylelkű hazafiaknál mindég megmarad. — 'S imé ez a' jutalma tselekedetemnek! — (Aláírás) Sartorius.

A' Globe szerint a' Spanyol Kormány tsak nem nyugszik, és unszolja az elégtételt a' miatt, hogy Sartorius, a' Spanyol Kereskedési just megsértette. Azt is beszélnek, hogy a' Spanyol felügyelő sereg fő szállása, Salamancából, Ciudad Rodrigóba tétetett által: de ezen részben nints mitől tartani, minekutánna két anglus tiszték a' határszéleken vígyáznak, és mihelyest Dom Pedró ellen fenyegető mozgást vesznek észre, azonnal jelentik a' Kormánynak.

A' Courir jelenti, hogy September 13-án a' Tanaisból (Tájó) egy hajó indult ki, Dom Pedró számára elegséggel, és számos lovakkal megterhelve: az előtt való napon pedig egy má-

sik 300 szabadosokkal, kik már az előtt Portugalliában és Spanyol Országban szolgáltak: fegyver, ruházat, és más hadikészületek is küldettek Brestből, Cherbourgól, és más tartományokból, úgy, hogy az érdeklött hírlap szerint October közepéig, Dom Pedró serege mintegy 14,000 regularis katonából, 6000 szabadosokból, és 5—600 lovakból fog állani.

Az Albion azt mondja: Dom Pedró serege legtanultabb minden Európai Nemzeté között, — a' mennyiben külömbféle nyelven beszél.

Az utolsó tudósítások szerint Portugalliából, Dom Pedrónak serege a' Szabadosokkal együtt, ide nem számlálván az Angolyokat, és Frantziákat, 11,600 személyre mégyen. Az Angolyok, és Frantziák tsak nem 500 új-jontzokkal szaporodtak, kik között mintegy 160 lovasok vagynak, és így összesen az egész sereg 13,000 főből áll, 's ezt még Novemberig 2000-rel akarják szaporítani. Még főhadi Kormányzó nintsen kinevezve. — Párisból a' Constitutionalisták számára nagy summa pénz jött be. Az Oportói társaság borának ára sokkal nagyobb, mint eddig hitték.

Falmouthból azt írják, hogy az ideérkezett hajó Lisbonából Sept. 5 ről Oportóból pedig 6-káról hozott tudósításokat. Dom Pedró serege igen jó lábon áll. Dom Miguelnek 18,000 Katonája van a' Douro éjszaki, és 3000, a' déli részén. Nehány kisebb tsaták történtek, mellyekben Dom Miguel vesztett. Sartorius Admiralis több megrakott hajókat fogott el.

A' Messenger des Chambres értekezését közli egy nevetlen Deputatusnak a' mostani Portugalliai háborúról ekképpen: Akármint végződik a'

két testvérek között fenn forgó villongás, annyi bizonyos, hogy az, az Országoknak vesztét maga után fogja húzni: a' polgári háborút meg lehet ugyan pusztító folyamatjában állítani, de a' vert sebeket csak az idő gyógyíthatja meg. Ez a' szomorú igazság szüntelen szemek előtt lebeg a' Miguelistáknak, és ha talán meggyőzetteknének, nem volna egyéb hátra a' halálnál, vagy örökös számkivetésnél egy idegen földön. Mivel ezt tudják a' Miguelisták, mindent elkövetnek, hogy diadalmas legyen fegyverek, — és ezen szempontból tekintve a' dólgot, nem nehéz megfejtetni, mellyik testvér leszsz győztös a' háborúban? mellyik adja vissza Portugaliának hajdani boldogságát?

T ö r ö k O r s z á g.

A' T ö r ö k M o n i t e u r ekképpen okoskodik a' fényes Porta, és G ö r ö g O r s z á g között véghez ment egyességre nézve: Minekutánna T ö r ö k O r s z á g megtette az áldozatot, és hét hónap alatt béfejezte az a' nagymunkát, melly G ö r ö g O r s z á g o t hajdani jussaiba visszahelyheztteti, — most, minekutánna minden megtörtént, a' mit a' Hatalmaságok kívántak, úgy, hogy S t r a t f o r d G a n n i n g U r telyes megelegedéssel térhet vissza Londonba, — nem leszsz tzélnélkül való dolog egy tekintetet vetni arra a' helyhezttetésre, mellyben volt ez előtt G ö r ö g O r s z á g, T ö r ö k O r s z á g r a nézve, hogy megítélhessék az O l v a s ó k, vallyon igazságosok voltak e' azok a' rágalmaszások, mellyekkel a' fényes Porta illettetett? — A' G ö r ö g R e v o l u t i o n a k okai jobbára még most sem tudatnak, azért nem is lehet róla telyes igazságot hozni; annyi azonban még is bizonyos, hogy ha a' pallérozott Europa azokat az okokat nagyobb

vizsgálatra méltatta volna, nem fogta volna annyira pártját egy ügynek, mellyet vaktában a' G ö r ö g ö k részire kedvezően, szeretett elintézni: — de így — a' Publicistáknak egy része azt tartotta, midön a' Revolutió kiütött, hogy az, a' szabadságnak nemes érzéséből támadt, egy másik része Keresztyén háborúnak vélte azt lenni, és egy harmadik előre örült, hogy, mint magát kifejezte, a' C i v i l i s a t i ó győzedelmeskedni fog a' B a r b a r i s m u s o n. Senki sem akarta a' tsatának kezdetét, és a' lakosok valódi állapotját ki nyomozni, és tsupán az az egyszerű ok, hogy a' tsata piatz C l a s s i c u s t é r, mindenkiket magához hódított. Ez hozta zavarba az elméket, ez forrasztotta fel az indulatokat, és ez fogatott fegyvert Európával G ö r ö g O r s z á g mellett. Mint viselte legyen magát T ö r ö k O r s z á g a' reátódult ellenség eránt, — tudva vagyon: ha maga viselete által számos G ö r ö g n e k, és így éppen azoknak, kik ellen felbőszültek, hajlandóságokat megnyerte, valóban nem tagadhatják meg tőle még a' Cabinetek sem szíves részvételeket. Igaz, hogy a' munkálódások alatt történtek vizáلكodások a' diplomatikai tagok között, de azt elkerülni ilyen alkalmommal lehetetlen; ezt mindazonáltal félretévén, vessünk egy pillantatot más Országokra, mellyek hasonló környülállások között küszködtek a' félrevezettetett nép hájaival, elvégezték e' vele dólgaikat olyan rövid idő alatt, mint a' fényes Porta? Éjszak Amerikában 1776 dik esztendőben az Anglus Coloniák elszakadnak az Anya Országtól, és belőlök független Status válik ez alatt a' tzím alatt: Amerikai egyesült Statusok. De mikor történt ez az Egyesület? Tsak 58 esztendővel a' lázzadás után, t. i. 1814-dik esztendőben, a' midön Angliától függetlensége

elesmertetett. — Húsz esztendő tölt el, míg Szent Domingo régi jussát, és szabadságát, mellyért olly húzomos ideig hasztalan viaskodott, Frantzia Országtól vissza nyerte. Spanyol Ország még most is feltartja jussát azon temérdek birtokokra, mellyeknek egykor Déli Amerikában Ura volt, mind a' mellett, hogy még 1809-dik esztendőben azon Amerikai Coloniák fellázzadtak, 's magokat Spanyol Országtól végképpen elszakasztották egy híres ütközet által, melly ez előtt 10 esztendővel Ayacucho-nál történt. Azomban csak a' jelen politikai háborúságokat tekintsük meg: nem látjuk e' miként vonakodik a' Hollandus Király kétesztendő ólta Belgiumnak függetlenségét elesmerni, 's miként útasítja vissza kéréseit, és fenyegetődzéseit az öt Hatmasságoknak, kik több katonát állíthatnak lábra, mint a' mennyi lakossal egész Hollandia bír?

Ezen példák eléggé megbizonyítják, hogy Török Ország nem érdemli meg azt a' gúnyt, a' mellyel illetetik, és hogy az ő tetteinek fundamentuma sem politikai tudatlanság, sem Barbarismus, — rúgótolla pedig sem haszon vadászat, sem ditsőség kereset nem vala. Még egyre teszszük figyelmetessé az olvasókat, a' mit különösen azoknak ajánlunk megbírálásul, kik a' fényes Portának ellenségei. Ez ebből áll: — miólta a' görög Provintziák elszakadtak az Anya Országtól, böl dogok nem voltak. Nékünk nem tisztünk annak okát kifürkészni, — elég az ahoz, hogy miólta a' Görögök egy magok által választott Kormány óltalma alatt élnek, — nem élnek egyszersmind avval a' böl dogossággal, mellyet magoknak ígértek, 's mellyet, mint akkor állították, tölök a' Török Sultán megtagadott. Bár csak belé tekinthetnének szívek redői-

be a' szigetlakosoknak, majd meglát-nánk, — nem óhajtják e' vissza magoknak azt a' szabadságot, azt a' békességes állapotot a' Török Kormány alatt, melly őket nem tsak óltalmazta az igazságtalanság ellen, de gazdaggá is tette. Szíves óhajtása a' fényes Portának, hogy Görög Országának a' Politika által adatott új fejedelem, jobban, böl tsebben, és igazságosabban uralkodjék, 's hogy a' Görögök kedvezőbb napokat érjenek el, mint a' millyen eddig reájok virradt; de meg van a' felől győződve, hogy ha az új Fejedelem néhány Görögöknek fejekből azt a' balgatag vélekedést, melly szerint Török Ország, a' Görögöknek engesztelhetetlen ellensége, ki nem veri, — tzeljät nehezen éri el. Ha majd a' görög thrónusra ülendő Király jobban megismerkedik Kormányá alatt lévő népével, azoknak szokásokat, erköltsöket jobban ki tanulja, maga meg fogja vallani, hogy annak a' kisebb Statusnak böl dogsága, és bátorsága, annak az Anya Országnak böl dogságán, és bátorságán fundáltatik, mellytől önnkényesen elszakasztatott. E' nélkül az elvált Országotska szünteleni zavaroknak, és nyughatatlanságoknak leszen kitétetve, 's a' még zsenge gyümölts éretté nem válik. Valamint a' gyenge veszzöt leghamarébb megmenti a' szélvészöl a' vén fa, mellyből az ki sarjadzott, úgy Török Ország is legbiztosabb istápül szolgál volna Görög Országának a' fenyegető viharok ellen. —

O r o s z O r s z á g.

Lord Durham Orosz Országban rendkívül való Angoly Követ, Sept. 7-kén bútsúzott el az Orosz Udvartól. Audientzia után a' Lord, főbb rangú társaival együtt, ebédre hívatattak meg.

Pétervárat Sept. 13-kán szándékozott elhagyni.

A' Pétervári Ujság így folytatja a' Caucasusi tsatákról tudósítását: Báró Rosen Generalis, ki az Orosz sereget commandérozza, Jul. 24-kén a' híres Kasi Mulláht, kiről már ez előtt tettünk említést, társaival együtt megszalasztotta, melly alkalommal számos Daghestani lakosok részszerint elhullottak, részszerint fogságba estek: a' többek között elfogattatott Mollah Zetov is, Kesi Mullahnak kenyeres pajtása. Három nap alatt, mintegy 5000 familia térített engedelmességre minden vérontás nélkül, — a' többi lázzadók pedig elszéyesztettek.

A' Pétervári Ujság Grusiából azt jelenti, hogy Rosen Gen. 3500 katonával, és 12 ágyúval kiindult Daghestan felé, hol Hamsad Beget 2000 társaival megszalasztotta. Hamsad Beg kéntelen volt rebellis pajtásaival együtt Dyn dy Dag hban menedéket keresni. — Redute kaléban az Orosz-Török határnál egy Ausztriai hajó elmerült. Az emberek, és a' portékának nagyobb része szerentsésen megmenekedtek a' veszedelemtől.

A' múlt hónap 4 kén éjjeli 4 órakor Tiflisben nagy földindulás tapasztaltatott. Azután való napon délután ismét rákezdte, de már akkor kevesebb ideig tartott.

Frantzia Ország.

Azt mondják, hogy a' Braunschveigi Hertzeg elébb Pontarlierbe, onnan pedig Helvétziába küldetik: annyit előre tudunk, hogy Bern t fogja lakhelyül választani, nem pedig Baselt, mert ez, nem bátor-ságos mnedékhely öreá nézve. Itt igen

kemények a' lakosok az idegenek eránt, — és ha innen a' Hertzeget valamely hatalmas rész vissza kívánná, a' Baseliék bizonyosan kiadnák. Bernnek más helyheztetése vagyón, és onnan tudjuk, hogy a' Hertzeg inkább itt telepedik meg, mint Baselen.

Sept. 14-kén valami Satge Bord és nevű Báró törvény eleibe idéztett, mivel kisült, hogy a' Királyt halállal fenyegette, azon okból, mivel kérésére 300,000 frankot néki nem adott. A' vádló iroványokból következőt lehet tudni: Satge Báró már régen esmeretes tselszövéseiről. 1811-dik esztendőben vámszedő volt Cataloniában a' hol szinte rossz fát tett a' tűzre, de familiájára nézve szabadon bocsátatott. 1816-ban Katonaszedéskor pénzt fatsart ki a' katonaságot kerülők-től. 1823-ban hirtelen 300,000 summából álló frankot kíván, azért, mivel egy — XVIII-dik Lajost igen lealázó iroványt, mint előadá, titokban tartott. E' miatt írt több ízben mind magához a' Királyhoz, mind de la Chatré Hertzeghez, mind pedig később X-dik Károlyhoz is, kit avval fenyegetett, hogy ha az említett summát megtagadja, a' gúnyírást azonnal kihirdeti. A' Julusi Revolutió után 3600 fr. pensióra nagy nehezen szert tett, de minek utánna Gróf Montalivet a' Kormányhoz jutott, ezen nyugpénzt mint meg nem érdemlettet, eltörölte. Erre Satge egy tüzes levelet írt a' Miniszteriumhoz, minekelötte kérését elébb a' Királynál, azután a' Királynénál is megnyitotta. — Midőn látta, hogy kérésével, és fenyegetődzéseivel semmire se megy, tehát tsak ugyan sajtó alá bocsátotta azt a' rettenetes iroványt, mint magát kifejezte, 's belölte 3 példányt egymás után a' Királyhoz küldött ezen szavakkal: „Sire! Jól fontolja meg,

hogy az ide mellékelt irovány által, nyugodalma, betsülete, vagyona, sőt talán élete is kotzkáztatik.“

Mind ezen okokra nézve Saige Báró, bűnösnek találtatott, még pedig először azért, mivel a' Királyt halállal fenyegette, másodsor pedig, mivel az érdeklött nyomtatványban a' Királyt illetlen kifejezésekkel illette. Minekutánna mindent elesmert, a' mivel vádol-
tatott, — 5 esztendei vasban töltendő fogságra ítéltetett.

A' Lyoni Courier interessans tudósítást közöl az odavaló pánthika fábrikákról. — A' selyem, pamut, és bársony pánthikáknak ára esztendőnként mintegy 27,475,000 frankra mégyen, mellyek 30,500 szövöszékeken, 20,000 munkások által készítettnek. A' nyers selyem 120 vízi, és gözmalmokban elébb kisímittatik, azután megy a' szövöszé-
kekbe.

Peyronnet a' napokban ezt írta Hám fogságból a' Courier szerkeztetőjének: Az Ur egyik lapjában közönségessé tette, hogy a' foglyoknak nevében sürgetős kérő levél nyújtatott a' Kormány eleibe, hogy fogságunk helyét változtatná meg. Én részemről semmit sem kértem, semmit sem kívántam sem a' Kormánytól, sem más valakitől. Egyébberránt ez tsak annyit bizonyít, hogy Peyronnet nem kívánja megváltoztatni helybezetét.

A' hadi Miniszteriumban egy Expeditió kikészítésével foglalatoskodnak, mellynek tzélja leend Algier, Orant, és Bonat bátorságba helyhez-
tetni, Constantinét pedig elfoglalni. —

A' Poitieri Törvényszék Berry Hertzegnét, Larochejacquelin Grófot, és Grófnét, Latour Dupin Grófot, 24 más személyel együtt, mint békételenség szerzőit törvénybe idéz-

te. — Erre Parigol Ur, a' Törvényszéknek Praesidense, lemondott hivataláról, egy írásban, mellyet a' Poitieri Generalis Procuratornak által adott, ez pedig azt felolvasta ekképpen: A' vádló Törvényszék tisztelt tagjainak nagyobb száma, kik között elő-
ülni szerentsém vagyon, kötelességét teljesíté, midön Berry Hertzegnét törvény eleibe idézte. De ha az Isteni gondviselésnek kinyomozhatatlan végzései, Ő Felségét, a' Thrónusból szám-
kivetésbe taszítá is, — én még sem tudom, 's nem is akarom elfelejteni, hogy ő annak az annya, kit én 10 esztendő elforgása alatt mint jövendőbeli Királyomat tekinteni megszoktam. Midön most abban a' helyheztetésben vagyok, hogy vagy lelkiismeret ellen tegyek, vagy hivatalomról lemondjak, minden megfontolás nélkül az utóbbit választom: Valóban nehezen válok meg ez egye-
sülettől, mellynek körében, az erántam való indulatnak, és ragaszkodásnak olly sok jeleit tapasztaltam, de legalább magammal vihetem azon meggyőződést, hogy minden társaimnak tiszteleteket meg fogom tartani. —

Az Orleani Hertzeg Sept. 20-
kán Brüsselbe utazott, hova már az előtt való estve Lehon Ur a' Belga Követ megérkezett.

Az Amide la Charte Sept. 16-
ról költ tudósításában a' Bretagniai Gyülekezetnek szavait közli ekképpen: Mi tudjuk hiteles forrásból, hogy a' Carlisták még egyszer elkezdik a' Juliusi Revolutiót. Bizonyos öszveesküvések vagynak Bretagnében, Vendéében, és a' déli részeken, mellyek ezen hónap végivel bizonyosan kifognak ütni. Tsak a' Hazafiakat illeti a' szabadság dolgát óltalmazni. — A' Kormány felől azt lehet mondani, hogy nem akar látni, és hallani.

Elegyes Tudósítások.

Dom Pedro hajóinak lajstroma ekképpen adatik elő: Rainha do Portugal 56 ágyúval. Donna Marie II-dik 48-al Amelia 20-al Portuense 22-vel Constitution 15-el Vinte e trez de Julio 20-al Vilaflor 16-al Regenzia 16-al Minello 14-el Fayal 13-al Liberal 9-el, San Bernando 8-al, Yella Graciosa 11-el, Yella Terceira 7-el, Esparansa 7-el.

Magyar és Erdély Ország.

Tihanyban Sept. 10-kén meghalozott Fő Tisztelendő és Nagyérdemű Horváth Pál Úr, Tihanyi Apát és Sz. Benedek Szerzetének Regense. A' boldogult Sz. Bekályán született Ns. Szala Vármegyében 1753-ban; 1773-ban lépett be a' Sz. Benedek Rendébe, és 1816 emeltetett Apáti méltóságra.

Szathmár Sept. 18 kán 1831.

Ámbár a' Nagylelkűség, 's a' Közjóra szüntelen törekedő Jóság semmi fényt nem keres; de még is elhalgatni lehetetlen, miképpen lepetett meg véletlenül egy a' Méltóságos Hám János Szathmári Püspöknél e' f. h. 13-kán a' Szegények' ügyében tartatott Gyűlés egy Levél által, mellynek erejével Ő Nagysága, minekutánna e' hónap 9 kén Ő Felsege Ferdinand Király halálos veszélytől való szerentsés megmenekedéséért az élet Urának bemutatott innepélyes hálaadó Sz. Mise Áldozatján kívül ezt a' napot avval is emlékezetesebbé tenni kívánta, hogy a' Szegények' számára öt ezer Vforintokat Tőkepénzül ajánlott ezen feltétel alatt, hogy ennek Kamattyából felsegítettek ezentúl mind Ő Felsegek' hosszú, 's boldog életekért, mind az egész Felseges Austriai Ház virágzásáért imád-

kozni tartozzanak. — Paullum sepul-tae distat inertiae celata Virtus.

Méltó ezt is megjegyezni, hogy a' fentisztelt méltóság már annak előtte is a' Szegények' Háza' építésére tízezer Vftot ajánlott, és a' Szegények' tartására fennálló Kaszszába minden esztendőben hatszáz Vforintot fizet.

Ns. Szathmár Vármegyének Tisztújító Széke a' folyó Oct. 15-dikére határozatott.

Sz. Udvarhely, Sept. 1-sőjén: Ritka és elfelejthetetlen iskolai esztendő kezdete vala ez a' nap az Ev. Ref. itt lévő Fő-oskolájára nézve, mellyen egyszerre két Professorok lépének-bé tamítói székekbe. — Ezen iskolai Innepre, Nemes Háromszék és Udvarhelyszékről, mind a' világi, mind az egyházi rendből, igen sokan öszvegyülekezvén, a' Reformatum Templomban ment véghez a' béiktatás tzeremóniája; a' holott a' Kollégium Theologiae Professora és mostan Rector, Z. Bodola Sámuel Úr, egy könyörgéssel, és rövid beszéddel megnyitván az iskolai esztendőt, felolvastatának, a' Mélt. Fő Consistóriumnak a' két Professorok ki-neveztetéséről szóló rendeletei, mellyek után Msgs Iktari Gr. Bethlen Domokos Úr, mint a' Kollegium Insp. Fő-Curatora, és a' Törvénytánító-szék egyik fundatora egy beszédet tartá, mellyben az idő lelkével megegyezőleg, igen szépen, és hazafiúi érzéssel eltelve, ügyesen elő adá, hogy valamint az egész természet, úgy a' polgári társaság is Törvények által áll fen; mellyeknek szentül megtartása teszi, az Uralkodónak és a' Polgároknak boldogságát. Ezután szerentsélteté az új Törvénytánító Professornak hivatalba való belépését, és inté a' tanuló ifjúságot a' hazai törvények tanulására. Mellyek után

felállta Komoltói Tek. Silvester Dénes Úr, a' mostan felállított Juris cathedra' legelső Professora, és egy közkedvességet nyert derék beszédet mondta: a' nemzeti Jóllétéről, mellynek alapjává tette, a' Nemzet Szabadságát, az Uralkodást, kifejtvén itt azt, hogy a' polgári rendszerben, a' Szabadság és Uralkodás között, nincs ellenkezés, a' Törvényeket és Az anyai nyelv művelését. Beszédét a' szokott köszöntések, és áldás kívánásokkal végezvén be. Ezután ismét Gr. Ikt. Bethlen Domokos Úr tartta egy beszédet, mellyben röviden illeté a' Philosophiának szép és szükséges voltát, segedelmet kívánt annak tanításához az új Professornak, a' tanuló ifjúságnak pedig ajánlá annak szorgalmatos tanulását. Erre felállta Philosophiae Professor, T. T. Magyarosi Sz. József Úr, és egy kidolgozott derék és szép munkában, szóla az Igazságról, Jószágról, és Vallásról, mint a' Philosophia nemesebb alsó tzeljáról, és ezeknek a' Fő Jóban való egyesítéséről, mint az emberiség lételének, utolsó és fő tzeljáról. Mind-ezeket a' beszédekét bevégezé, a' fennemlített Rector Professor rövid beszéde, mellyben megemléké, hogy 1780-ban felállott ezen Fő oskolában, a' philosophica, 1804-ben a' philologica, és most a' Juris cathedra. Hálás tisztelettel megköszönte ezen cathedra fundá-

lójinak kegyességeket, és ajánlotta a' Székely nemzet ezen Anya-oskoláját, mind a' Székely nemzet, mind más jól-tévők pártfogásába. Azután előadá, mi-képen lehet a' Professorok szaporodása, mind a' statusnak, mind a' tanuló ifjúságnak hasznára, mellyet remélvén új tisztitársairól is, megáldotta azoknak hivatalokba való lépéseket, és bárátságos karokkal fogadta társaságokba. Ezen több rendbeli beszédeknek kedvességeket nevelte a' tanuló ifjúságnak közbe elegyített mu'sikás harmóniája, és a' mosarak durrogása.

Végelevén a' béiktatás tzeremoniájának, Gr. Iktári Bethlen Domokos Úr, gazdag ebéddel megvendégle sokakat azok között, kik ezen oskolai innepet jelenlétekkel díszesíteni méltóztattak. Éljen a' Fejedelem, éljenek a' Juris cathedra fundálói, az oskolák előljárói, pártfogói, és minden jó hazafi!!! ilyen kívánságok hangzottak, a' poharak üresítése között.

Béts. A' Felsősegi határozás szerént a' folyó October hónapban minden nemű zsemlyéket és kétszeres gabonábói sütendő kenyereket nagyobbakra tartoznak a' kenyérsütők szakasztani, a' meghatározott árron, mint a' mekkorák a' mult hónapban voltak. A' rozskenyér eddig volt mekkoraságban, és marhahús fontja is 9 pengő vagy 22 1/2 krajtzáron meghagyatott.

Küldjük Beregh Vármegye Mappáját a' Komáromi, Körmön-di, Csáktornyai, Kanizsai, Sümeghi, Sz. Egerszegi, Veszprémi, Kőszeghi, és Miskóltzi tsemókban, a' szokott mód szerént posta petsét alatt.

(Fél árkus „**SOKFÉLE**“ XLIV. Toldalékkal.)

Szerkesztető és Kiadó Marton József, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomatató: Nemes Haykul Antal (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)